

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת בהר

אור

שומר מצוה לא ידע דבר רע

ויקרא פרק כה (א) ויִדְבֹר יְקֹזֵק אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: (ב) דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שְׁבַת לִיקוֹק: (ג) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרֶמֶךְ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָה: (ד) וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שְׁבַת שְׂדֶתְךָ וְהָיָה לְאָרֶץ שְׁבַת לִיקוֹק שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכֶרֶםְךָ לֹא תִזְמַר: (כ) וְכִי תֵאֲמָרוּ מִה־נֶּאֱכָל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאָתֵנוּ: (כא) וְצִוִּיתִי אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂיתָ אֶת־הַתְּבוּאָה לְשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים: שְׁאַלֹת:

א { שואלים חז"ל מדוע התורה מדגישה ומפרטת שמצוות השמיטה ניתנה על הר סיני הרי כל המצוות ניתנו על הר סיני?
ב { ועוד יש לשאול כיצד התורה מציבה שאלה שלכאורה מעין פקפוק באמונה, (כ) וְכִי תֵאֲמָרוּ מִה־נֶּאֱכָל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאָתֵנוּ: הרי מחוייב האדם להאמין בציוויה הקב"ה?

פרש"י מה עניין שמיטה להר סיני ללמדנו שכל המצוות נמסרו פרטית בסני:

ופרש"י בשם חז"ל מה ענין שמיטה להר סיני וכי כל תרי"ג המצוות לא ניתנו בהר סיני עד אשר הוצרכה התורה לפרש דוקא במצות השמיטה שהיא ניתנה על הר סיני? ותוצו להקיש כל המצוות למצות השמיטה, הרי מצוות השמיטה נאמרה כבר בפרשת משפטים ושם נאמרה בקצרה, ולו הייתה התורה מסתפקת בדבריה שם אשר לא נתפרשו בה פרטי המצוה הייתה מתעוררת השאלה מהיכן חז"ל ידעו לפרש כך בכוונה של התורה, אולם התורה חזרה כאן לפרש פרטי השמיטה ועי"ז מתפרש כוונת התורה בפרשת משפטים, ומכאן היקש לכל פירושי המצוות שלא בדו אותן חז"ל מליבם אלא כך נתקבלו מהר סיני. עוד ניתן לבאר בדרך נוספת בהקדם המציאות בהנהגת בני אדם כדלקמן.

מנהג העולם:

כאשר נתבונן במנהג העולם נראה כי היכן האדם נכשל לפיתוי יצרו כאשר עומד נגדו ניסיון כספי הפסד או רווח מול קיום התורה והמצוות, מאחר ובדרך כלל האדם יראה לעיניו ובהזדמן לפנוי לעשות רווח על חשבון ביטול שיעור תורה או קיום מצוה קשה לו לעמוד בניסיון או ההפך כאשר רואה הפסד שעלול להיגרם לו בגלל לימוד התורה או עשיית המצוות קשה לאדם לעמוד בפיתוי מתוך הנחה ברורה שאין ספק מוציא מידי ודאי ומאחר ולנגד עיניו רואה רווח או הפסד אשר יגרם בעכבות קיום התורה והמצוות אומר בליבו ביטולה זהו קיומה כי אם אין קמח אין תורה ועת לעשות לשם הפרו תורתך, אולם זו הטעות האופטית שאדם טועה ונכנע ליצרו מאחר ואם הוא מאמין כי הקב"ה הוא הוה ומפרנס לכל מקרני ראמים ועד ביצי כנים היתכן שבגלל שאדם שעושה רצונו יפסיד, והרי אדרבא כאשר יעבור על רצון השם יתברך יותר ברור שיפסיד ואיך ישלה אותו יצרו שרק בדרך זו ישיג את מבוקשו, לזאת באה תורתנו הקדושה ללמדנו פרק בחשיבה והשקפה ולחזק את האמונה כי לעולם לא יפסיד בזה שעושה רצון השם יתברך אלא ההיפך כאשר נבאר.

ביאור הבן איש חי להקיש כל המצוות לשמיטה שלעולם לא נגרם הפסד מפאת קיום התורה והמצוות:

ובזה נבוא לביאור נוסף בפרשתנו אשר כתב הבן איש חי על התורה לפרש שכונת התורה ללמדנו היקש לכל קיום התורה והמצוות מהיבט אחר, והוא כמו בשמיטה אשר לכאורה על ידי זה שאדם שומר ומקיים מצוות השמיטה נראה בעליל כי הדבר הזה גורם לו להפסד יבול שנתי אשר עולה הדבר לסך עצום ורב, ואף ממוטט את פרנסתו, אך התורה מבטיחה שאדרבא בשמירת וקיום מצוות השמיטה זוכים שהקב"ה שולח ברכה ובשנה אחת מוציאה האדמה יבול למשך שלש שנים כדכתיב וכי תאמרו מה נאכל וכי וצוית את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים וכו'. ומכאן היקש לכל קיום התורה והמצוות אשר האדם פעמים רבות חושב שקיום המצוה גורמת לו הפסד או מניעת רווח ועל ידי זה יצרו גובר עליו ומונעו מקיום התורה והמצוות, אך טעות הוא בידו בהיות שעל ידי קיום התורה והמצוות לעולם לא נגרם לאדם הפסד, כי שומר מצוה לא ידע דבר רע. וכמסופר במסכת קדושין דף לא על דמא בן נתינה שלא הפסיד בגלל מצות כיבוד אביו.

דברי איוב וחז"ל שהכל תלוי במעשיו של האדם:

וכאשר האדם הולך בדרך זו משכיל להבין שלא יתכן שניקז או ירויח בלעדי שמגיע לו בגלל מעשיו, וקל וחומר שלא יתכן במה שיעשה נגד רצון הקב"ה שהוא יצליח, או להיפך שלא יתכן שבגלל שעושה רצון השם יפסיד, כיון שמעשיו של האדם הן הם הגורמים למצבו לטוב ולמוטב, וכמ"ש באיוב פרק לד (י) לָכֵן אֲנִישֵׁי לֵבָב שָׁמְעוּ לִי חֲלָלָה לְאֵל מִן־שָׁעִי וְשָׁדִי מִעוֹל: (יא) כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֹם־לוֹ וְכִאֲרַח אִישׁ יִמְצָאֵנוּ: פירושו שחלילה שהקב"ה יפעל עם האדם ברשע או יעשה עול אלא הכל תוצאה של מעשיו ידיו של האדם, כמובאר בזוהר פ' וישב דף קפ ע"ב ד"ה אלה תולדות בענין סבל יעקב והנחת שקיבל בסוף. וכמאמר הפסוקים כדכתיב תהילים לד י כי אין מחסור ליראיו וגו' ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב. וכתוב קהלת ח ה שומר מצוה לא ידע דבר רע, וכן אני ה' חוקר לב בוחן כליות ולתת לאיש כדרכיו כפרי מעלליו וגו' וכתוב ירמיה יז י עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבו ובאחריתו יהיה נבל. וכמאמר התנא במסכת קדושין דף פב ע"ב תניא, ר"ש בן אלעזר אומר מימי לא ראיתי צבי קיץ, וארי סבל, ושועל חנוני, והם מתפרנסים שלא בצער, והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשיו וקיפחתי את פרנסתי, שנאמר עונותיכם הטו.

מעשה עם הרה"צ המגיד שלום שבדרון זצ"ל בגלל חסד עם הגלמוד לא הפסיד:

בספר "לב שלום" לרב מרדכי שבדרון זצ"ל מובא מעשה שכאשר נסע הרב לחו"ל יצא באונייה מהעיר חיפה, אך בדרכו לעיר חיפה כאשר היה בירושלים ביקש מנהגו לחזור כי שכח דבר חשוב, ואותו דבר חשוב הוא היה בשכונתו איש גלמוד שהיה רגיל לבוא אצלו מידי פעם להפיג בדידותו ושכח להיפרד ממנו ולומר לו שכמה חודשים לא יבקר אצלו, אמר לו הנהג שאם יחזור לירושלים לבקר את האיש לא יספיק את האונייה, אבל הוא בשלו החליט שצריך הוא לבקר את הגלמוד וגם צריך לסדר עבורו אנשים שיבואו במקומו לבקר ולסדר לו שאר ענייניו, וכשבא לגלמוד ישב אצלו כשעה ודיבר עמו וגם דיבר עם כמה שכנים שידאגו עבורו, ורק אח"כ אמר לנהג בוא וניסע לחיפה, אמר לו הנהג חבל על הנסיעה מאחר שכבר בוודאי איחרנו את הנסיעה, אמר לו הרב שבדרון מה אכפת לך אתה תיסע ותקבל כספך בכל מקרה כי אפשר שמחמת המצוה לא הפסדנו את האונייה, וכשהגיע לנמל חיפה אמר לו הפקיד למה איחרת כל כך כבר לפני שעתיים הייתה האונייה אמורה לצאת מהנמל אבל יש לך מזל בדיוק חל קלקול באונייה

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ועכשיו תיקנו אותה ועתה היא עומדת להפליג, הסב הרב שבדרון פניו אל מלוויו עם הכרטיס בידו באומרו בינו זאת כי שומר מצוה לא ידע רע ונסע לשלום.

לא הפסיד בגלל המראה היהודי עם כיפה:

מסופר על משה וולפסון שהלך עם אחיו לעשות עסקה גדולה מאוד עם איזה גוי בסינגפור, כאשר הגיעו למקום נפגשו עם המתווך בינם לבעל העסקים וקבע להם את הפגישה כאשר הגיעו סיפר להם שמדובר על תיכון ענק מאוד עד כדי כך שמכנים אותו מלך בגלל הונו הגדול, ולכן הסביר להם שלדעתו חייבים להוריד את הכיפה כי זה עלול לגרום לפיצוץ עסקת החיים, אך השיב וולפסון שאינו מוכן גם בעד מחיר של הפסד העסקה לוותר על דמותו היהודי, ואכן עלו לבניין לקומת העסקים אשר הכניסה אליו מבוקרת והכניסו אותם לאולם שכבר היו שם כמאה אנשים ממתנינים ובראש השולחן מוכן הכסא של אותו תיכון אשר שוויו עשרות אלפי דולרים מרוב עושרו וממתנינים לכניסתו, כאשר נכנס פתח בשלום ואמר לוולפסון שיקח משקה ויברך, כמובן לא סירב ולקח משקה ויברך ולהפתעת כולם הגוי עונה אמן בקול, וסיפר על עצמו שהוא גדל יתום ומי שאימץ אותו היה יהודי אמנם לא התגייר אך מאז יש לו הערכה גדולה מאוד ליהודים, ולכן שמח ועשה את העסקה בצורה הכי טובה, וראה אותו מתווך שאדרבא בגלל ששמר על זהותו זה גרם להצלחת העסקה. ללמדנו שלא מפסידים לעולם בגלל קיום התורה והמצוות.

שאין ריוח בביטול תורה

כמו כן מסופר בספר עלינו לשבח על אחד שהיה לו קביעות של חברותא אחרי התפילה חצי שעה, ופעם קבעו לו פגישה גורלית בדיוק באותו זמן והסתפק מה לעשות, אך לבסוף גבר עליו יצרו כיון שזה חד פעמי לבטל החברותא, והלך לפגישה אך בפועל השני התעכב בפקק חצי שעה, ונמצא שלא הרויח דבר, ורק אז הבין ששומר מצוה לא ידע דבר רע.

אין הפסד בהשלמת התפילה

כמו כן מסופר על אב ובנו שביום תחילת הלימודים בישיבה הלכו להתפלל מוקדם בכדי לנסוע בהסעה מוקדמת להגיע לישיבה ולסדר חדר ובעיקר חברותא. ובאמצע התפילה אחרי קדיש נתקבל ביקש הבן מאביו להזדרז לבית כדי שיתארגן ויספיק את ההסעה, אך אביו עצרו והסביר לו שלא יפסיד כלום על ידי השלמת התפילה, כמובן שמע לאביו והנה אחרי התפילה פנה לבן בחור שסיפר לו שגם הוא הולך לאותה ישיבה ובא לכאן כיון ששמע שהוא יתפלל פה, ורצה לראות אותו ולהתרשם ממנו כיצד הוא מתפלל ועל ידי זה יחליט לקבוע איתו חברותא, ולכן כיון שראה איך למרות שמאוחר נשאר עד סוף התפילה עשה עליו רושם חיובי וסיכמו להיות חברותא, שמח הבן ואמר לאביו כי כבר ראה כמה רווח ששמע והשלים תפילתו למצוא חברותא טובה, שאם היה יוצא באמצע היה מפסיד את החברותא הזה מפני שיהיה עליו רושם שלילי, והזדרזו כדי להספיק ההסעה וכך היה שהאוטובוס מתעכב אפילו שכולם עלו וניסו לזרוז ולא עזר עד שהם באו ונסע. הוכיח לבנו כי מעולם לא יפסיד על ידי קיום מצוה וק"ו שלא ירויח בביטולה.

מעשה עם הגביר של המבורג:

מעשה יקר הממחיש לנו עד מאד כי אין לחשוש להפסד מקיום מצות ה', סיפר מרן הסבא מנובהרדוק זצוק"ל בספרו דרגת האדם (דרכי החיים פ"ג): בעיר המבורג שבגרמניה התמנה רב צעיר לימים, ביום הראשון לבואו לעיר עוד לפני שהספיק לנוח ולהתארגן בבית שהוכן עבורו, והנה דפיקות בדלת הבית ובפתח אשה שנראית פשוטה במלבושיה, ובפיה תביעה מהרב להביא את פלוני שהיה הגביר של העיר המבורג לדין תורה על ויכוח שיש ביניהם, הרב שעדיין לא הספיק לנוח ולהתארגן, ניסה לשכנע את האשה אולי ענין זה יוכל להמתין עד למחרת, כאשר ינוח מטורח הדרך ויהיה פנוי יותר לדון בדברים. אבל האשה בשלה, היא רוצה עכשיו ומיד דין תורה, בליט ברירה קרא הרב הצעיר לשמש שמונה לשמשו, ואמר לו שילך לגביר הגדול ויזמין לדין תורה בגלל טענות האשה שלפניו, השמש שהכיר את מערכות העיר המבורג נרתע ונפחד כולו, הוא ידע את מעמדו הרם של הגביר הזה שהוא היה 'הבעל בית' בהמבורג וכולם יראו מכבודו, והנה מגיע רב צעיר וכבר ביום הראשון מזמין ברוב 'חוצפה' לדין תורה בגלל איזו אשה מן השוק. אבל הרב הפציר בו כי עליו לקיים דבריו מלכת ולהזמין לדין תורה, הלך השמש וכשרעד בכל גופו העביר לגביר את הזמנת הרב לדין תורה. שלח הגביר לומר לרב שכשיהיה לו פנאי יקפול לבוא לביתו, ניסה הרב לשלל את האשה לדחות את הדיון לזמן אחר אבל האשה התעקשה שלא לדחות, אמר הרב לשמש שילך לגביר לומר לו שאין אפשרות לדחות וחייב לבוא היום, השמש בליט ברירה כשאבריו נוקשים זה לזה העביר את הדברים לגביר הגדול, והוא ענה ברוב עזות תאמר לרב הצעיר כי אני הגביר של המבורג והוא עודנו אורח כאן, ואני יבוא כשיתאפשר לי הדבר ואיני יודע לומר הזמן, חזר השמש ואמר לרב הדברים, קם הרב ממקומו ואמר חזור אל הגביר ואמור לו שאמנם הוא הגביר של המבורג אבל אני מהיום הרב של המבורג, והוא חייב להתייצב לדין תורה כפי שבקשתי עוד היום, ואמנם צבא וחיילים אין לי להביא, אבל יש בידי שלש אותיות 'ח-ר-ם' שבידי לשלוח עם השמש ולא כדאי הוא הדבר. השמש חזר לגביר ובקש סליחתו על אשר הוא נאלץ לומר לו דברים כאלו וכו', ואחר שבקושי הצליח להוציא המילים מפיו, קם מיד ועזב את בית הגביר לפני שיראה בהתפרצותו וכעסו. והנה לא עברה שעה ובפתח ביתו של הרב מופיע הגביר הגדול מלא הדרו, הוא ניגש לרב מושיט את ידו ואומר מזל טוב מזל טוב, התמניתם לרב העיר הגדולה המבורג, אין אני נתבע ואין האשה תובעת, כל זה עשינו כדי לבחון את מעלת כבוד הרב לראות היצליח לעמוד בתפקידו רם המעלה בעיר כזו בה יש גבירים ואנשים חזקים, ויוכל לקיים את המקרא "לא תגורו מפני איש", מעתה ראינו כי ברב גדול ודגול זכינו בעירנו. ללמדנו למרות שנראה לכל אדם שבמצב כזה יכול להפסיד מעמדו ופרנסתו שמקיום מצות ורצון הבורא לא מפסידים רק מרויחים.

מעשה שלא הפסיד בגלל תפילת מנחה:

כתב בספר פניני אברהם לרב אברהם הכהן בן צלאח. אחד הגבאים של ישיבת פורת יוסף היה עוסק לפרנסתו במסחר בדים וחייטות שמו היה מר פוליטי, יום אחד הגיע אליו קצין אנגלי נכבד היה זה בזמן שהאנגלים שלטו בארץ והודיעו שברצונו לתת לו זכיון ובלעדיות להכין בגדים לכל החילים האנגלים שבארץ ישראל. מר פוליטי היה לחוץ בזמן ולא יכל לשוחח עם הקצין האנגלי כיון שנותרו דקות עד לשקיעה והוא עדין לא התפלל מנחה, לכן ביקש באדיבות מהקצין שימתין לו כרבע שעה ולאחר מכן ישב לדון איתו בעניין, אך הקצין סירב ואמר שאינו יכול להמתין כי בשעה הקרובה צריך לצאת לכיוון לונדון, לכן עזב את מר פוליטי ופנה לחנות אחרת שם סגר את העסקה. מר פוליטי שב מתפילת המנחה וראה שהפסיד את העסקה המוצלחת כאב לו על כך, ובמר ליבו פנה אל רבי יהודה צדקה והשיח את ליבו. אמר לו הרב צדקה מאחר ואתה הראת לקב"ה שאינך מוותר על התפילה גם בעד העסקה הטובה ביותר העלית עכשיו את ערך כל תפילותיך בשמים שיהיו שוות כל כסף שבעולם. והנה לאחר כשנתיים חזר הקצין

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

האנגלי ונכנס לחנותו ואמר לו העסקה שעשינו עם החנות השניה לא היתה מוצלחת והסחורה לא מצאה חן בעינינו הבה נערוך הסכם מחודש על כל הבדים והביגוד. כך שהתברר למפרע שהרווח בכפלים גם בעוה"ז וגם בעוה"ב שעלה ערך מעשיו עד למאד.

עוד מעשה דומה בגלל תפילה בציבור לא הפסיד:

ומעשה דומה ארע לאבי זצ"ל אבא זצ"ל היה מוכר בסיטונאות ושותפים היו לו בחנותו באחד הימים הגיע לחנות קונה רציני עם רשימה גדולה של סחורה שעליו לרכוש לחנותו כמובן שלהכין סחורה במלאי כה גדול לוקח זמן רב ועד שסיימו להכין הכל לפי הרשימה היתה החמה נוטה לשקוע. אמר אבא זצ"ל כעת הולך אני להתפלל מנחה וסוגר את החנות ומן הסתם לא יפתח אותה עוד היום כי כבר החשיך ועדיין לא השתמשו כ"כ באור החשמל, התרעם הקונה האם לא חבל על כל מה שיגעת להוריד סחורה מהמדפים הגבוהים ולהכין הכל לפי הרשימה בכעסו אף הטיח דברים נגד תפילת מנחה. אך אבא זצ"ל לא נבהל להשיב ולא נבהל להון סגר את חנותו ופנה לבית הכנסת, לעת ערב נפגש עם שותפיו וסיפר להם אודות המעשה, הללו הצטערו מאד ואמרו לו נראה שלא מתאים לך לעבוד בעסקים לך ללמוד בישיבה, והנה למחרת בבוקר כשאבא זצ"ל פתח את החנות הגיע הקונה מאתמול ואמר בוקר טוב הרווחת מתפלת המנחה שלך כי בלילה קיבלתי טלגרמה מהעיר שלי להודיע לי לא לחזור עם כמות הסחורה שהזמנתי אתמול כי צריך כמות כפולה ועדיף שנחסוך בהובלה ואביא את הכל יחד, אז עכשיו בבקשה תכין לי כמות כפולה מכל דבר, אמר לו אבא זצ"ל קודם כל עליך לבקש סליחה מה' על שזלזלת בתפילת מנחה ורק לאחר מכן אדבר אתך. ושותפיו שדברו נגדו נוכחו לראות שאין הפסד יוצא מעשיית מצוה רק רווח ונתקדש שם שמים על ידו.

מעשה עם הגר"ח פלאגי זצ"ל בגלל לימוד תורה לא מפסידים:

ואספר מעשה עם הגר"ח פלאגי זצ"ל אשר היה אחד ממתפללי ביהכ"ס שלו דרכו להתפלל וללמוד חוק לאחר התפילה והיה סוחר, והנה מאחר ומסחרו עם סוחרים גויים היו תמיד לוחצים עליו מדוע אינו פותח חנות מוקדם, ולאט לאט הושפע מדבריהם והחליט להתחיל בשינוי סדריו, ודחה לימוד החוק לזמן אחר ותיכף לאחר התפילה הזדרז לפתוח, אך לא הרפו ממנו שעדיין מאוחר, ולכן התחיל לקצר בתפילתו ולפני הסיום מזדרז ללכת, וכך התקדם עד שלפני חזרת השי"ץ היה הולך, ולאחר מכן כבר הפסיק לבא למנין בביהכ"ס בגלל שהם מתעכבים אלא מתפלל בביתו ועל ידי זה היה מזדרז. כאשר ראה הרב פלאגי הדבר בתחילה חשב שאינו מרגיש טוב אך הדבר נמשך פנה לביתו לחקור הדבר, והשיבו כאמור מפני הסוחרים ועיקר פרנסתו מהם והכל נגמר בשעות הבקר מוקדם ואין לו אפשרות אחרת להתקיים, הרב פלאגי הבטיחו שישבו להרגלו כבתחילה ומוכן להתחייב לו בשטר שכל אשר יחסר לו ממחזור השנתי ישלים לו הרב פלאגי מכספו. שמח והסכים לחזור, והנה הדבר חרה לגויים שסוחרים עימו עד אשר הזהירו והתרו בו שאם לא יבא מוקדם ימנעו מלסחר עימו, וכך היה הדבר, ומאז ירד מסחרו לטמיון וכמעט לא היה בביתו מה לאכול, ניגש לרב פלאגי לספר הדבר, אך הרב פלאגי הרגיעו שאין לו מה לחשוש ויתן לו כל החסר בעוה"ז, וכך המשיך בדרכו להתפלל וללמוד לאחר התפילה. ובנתיים במשך כמה חודשים העסק שלו הדרדר עד מאד, והנה מתקרב סוף השנה החליט להודיע לרב פלאגי שעליו להתכוון לשלם ולעמוד בהתחייבותו ומאחר והסכום גדול ראוי להודיעו מוקדם, ובהגיעו לרב פלאגי הרגיעו שוב שאין לו מה לחשוש והוא יעמוד בהתחייבות בעוה"ז, ושוב נמשך הזמן וכבר מגיע חודש לפני סוף השנה ועדיין חסר תשעים אחוז מהמחזור השנתי, ושוב הלך לרב פלאגי להודיעו, והרב פלאגי חזר שנית על הבטחתו. וכך נמשך עדיין עוד כשבועיים וככל שהתקרב הזמן חושש הסוחר יותר, אולם בשבוע השלישי כבר התחיל המסחר להיות טוב, אך כמובן רחוק מאוד מלהשלים חיסרון השנתי, ותמיד חזר לרב פלאגי לעוררו אך הרב פלאגי השיבו שעדיין יש זמן ואין לחשוש, ובאמת בשבוע האחרון היה המסחר כל כך טוב עד אשר השלים באותו שבוע כל מה שחסר להשלמת המחזור, ומתוך התפעלות ניגש לרב פלאגי שאלו כיצד ידע. וביאר לו הרב פלאגי היות ומזונותיו של אדם קצובים מראש השנה וכו' אלא שניתן ליצאה"ר לקבל התקציב ולחלקו בזמנים שנוח לו העיקר שעד ראש השנה הבא ימסור את כל התקציב, ולכן היצאה"ר מנסה את האדם ומראה לו שדוקא בזמן שמבטל מצוות מרויח הרבה ושאר הזמן מפסיד, ועל ידי זה האדם מתפתה שאם יקצר בתפילתו או יבטל קביעות לימודו ויעבוד שעות נוספות מצליח ומרויח הרבה יותר, והאדם מתפתה ליצרו. אבל אם האדם מתגבר בסופו של דבר מצליח ומקבל את כל המגיע לו.

מוסר השכל:

עלה בידנו להחכים להבין ולהשכיל כי לעולם האדם לא יפסיד ולא ימנע ממנו שום רווח שמגיע לו בגלל התורה ומצוותיה אלא אדרבא ההפך דוקא מעשיו של האדם הם שגורמים לטוב ולמוטב וכמאמר איוב והתנא במסכת קדושין אשר הבאנו שהכל תלוי במעשיו של האדם, ולזאת החלש יאמר גיבור אני ואיזהו גיבור הכובש את יצרו ולהתחזק באמונה וביטחון בקב"ה ולעולם לא יאונה לו רע, מאחר וזה אחד הניסיונות שיש לאדם לבחון את אמונתו וביטחונו ואשרי המאמין, והוא הדבר אשר התורה רצתה התורה ללמדנו ממצוות השמיטה להקיש לכל התורה ומצוותיה שאין שום הפסד על ידי קיום מצוות השמיטה וכן הדבר בכל קיום המצוות והתורה.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא